

Terneuzen

Terneuzen, Westerschelde en Kanaal Gent-Terneuzen
(Bron: Beeldbank Rijkswaterstaat, <http://beeldbank.rws.nl>)

Terneuzen

(Bron: Wikipedia)

Introductie

De stad Terneuzen is met ruim 24.000 inwoners de centrumplaats van de gelijknamige gemeente in Zeeuws-Vlaanderen. De gemeente Terneuzen omvat sinds 2003 14 kernen, waaronder Sas van Gent, Axel en Sluiskil, en is qua inwonertal de grootste gemeente van de provincie Zeeland.

Ook wat betreft economische bedrijvigheid is Terneuzen een van de toonaangevende centra van de provincie. De haven van Terneuzen vormt (samen met Vlissingen) Zeeland Seaports, na Rotterdam en Amsterdam het derde havengebied van Nederland.

De ligging van Terneuzen is eeuwenlang sterk bepalend geweest voor de ontwikkeling van de stad. De situering aan de Westerschelde bezorgde Terneuzen enerzijds een sterke positie als havenplaats, maar isoleerde de stad wel van de rest van het vasteland van Nederland. Terneuzen richtte zich daarom ook op de handel met Vlaanderen, en vooral op de stad Gent, waarmee het door een vaart verbonden was. Deze vaart werd in de 18e eeuw uitgegraven tot het Kanaal Gent-Terneuzen. De aanleg van spoorverbindingen met Mechelen en Gent gaven Terneuzen een verdere economische boost; de stad werd een belangrijke overslaghaven van massagoederen van en naar Vlaanderen.

In de 20e eeuw werd Terneuzen door zijn ligging aan diep water en gunstige grondprijzen een aantrekkelijke vestigingsplaats voor industriële ondernemingen, waarvan Dow Chemicals de belangrijkste was en nog steeds is. Andere grote bedrijven die gevestigd zijn in de Kanaalzone zijn Cargill, Nedalco en Yara Sluiskil.

Scheepvaart door Kanaal Gent-Terneuzen
(Bron: Beeldbank Rijkswaterstaat, <http://beeldbank.rws.nl>)

Crisis en kansen

In de 21e eeuw heeft de verdere ontwikkeling van de regio Terneuzen niet stilgestaan. Vanzelfsprekend is de economische crisis aan deze regio niet voorbijgegaan, maar deze stimuleert ook het zoeken naar nieuwe mogelijkheden om het potentieel van het gebied optimaal te benutten. Een van de initiatieven die hieruit is ontstaan, is het project 'Grenzeloze Kanaalzone', een omvangrijk samenwerkingsverband tussen provinciale en gemeentelijke overheden, bedrijven en verschillende belangengroeperingen. Dit heeft in 2009 geresulteerd in de 'Gebiedsvisie voor de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone', een beleidsdocument dat als basis heeft gediend voor gemeentelijke en provinciale structuurvisies (<http://www.grenzelozekanaalzone.nl/>) Samenwerking met de Vlaamse partners is ook in deze tijd nog steeds vanzelfsprekend. Het wederzijds belang van gezamenlijke initiatieven is aanzienlijk, wat tot uiting komt op het gebied van o.a. infrastructuur en havenactiviteiten.

Ontwikkeling infrastructuur

Er wordt naar gestreefd om de Kanaalzone te ontwikkelen tot een logistieke knoop. Een logische, maar grensverleggende stap werd gezet in 2003 met de openstelling van de Westerscheldetunnel, die de verbinding met Zeeland en het achterland faciliteerde, en van Terneuzen in één klap een knooppunt in het Nederlands-Vlaamse wegennet tussen Rotterdam en Antwerpen maakte. Deze vooruitgang wordt momenteel doorgezet met de verbreding van de N62, en de aanleg van een tunnel onder het Kanaal bij Sluiskil ter vervanging van de huidige brugverbinding. De bouw hiervan is inmiddels gestart; oplevering is gepland in 2015 (<http://www.sluskiltunnel.nl/>).

Aanpassing Westerscheldetunnelweg

(Bron: Beeldbank Rijkswaterstaat, <http://beeldbank.rws.nl>)

Aanleg Sluiskiltunnel

(Bron: Beeldbank Rijkswaterstaat, <http://beeldbank.rws.nl>)

Ook over water wordt gewerkt aan de verbetering van de infrastructuur. In 2012 is een akkoord gesloten tussen Nederlandse en Vlaamse overheden over de aanleg van een nieuwe grote Zeesluis tussen de Westerschelde en het kanaal Gent-Terneuzen. Deze zal de bereikbaarheid van de havens aan het kanaal in beide landen optimaliseren. Ook de verbinding met de binnenwateren van Frankrijk krijgt hierdoor meer mogelijkheden, omdat het Kanaal Gent-Terneuzen deel uitmaakt van de 'Binnenwaterweg Seine-Schelde'. Een gezamenlijke Vlaams-Nederlandse projectgroep zal in 2015 een planuitwerking presenteren, waarna gestreefd wordt naar een snelle aanvang van de bouw. Het project vindt plaats onder leiding van het Uitvoerend Agentschap voor het trans-Europees vervoersnetwerk.

Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie: <http://www.vnsc.eu/organisatie/werkgroepen/grote-zeesluis-kanaal-gent-terneuzen.html>

Innovatie en samenwerking

De Kanaalzone wordt vanouds gedomineerd door procesindustrie en andere zeehavengebonden bedrijvigheid. In de afgelopen jaren is daar de ontwikkeling van een biobased economy bijgekomen. Dit heeft een sterke impuls gegeven aan de ontwikkeling van de Kanaalzone. In samenwerking met de aanwezige procesindustrie worden nieuwe activiteiten ontwikkeld. Daarmee is de Kanaalzone een van de koplopers in Europa. Een verdere verduurzaming en innovatie van de procesindustrie en van de agrarische sector vormt het uitgangspunt bij de verdere ontwikkeling van de bedrijvigheid. Op dit gebied vindt een goed voorbeeld plaats van samenwerking tussen Zeeland en Vlaanderen. In Gent staat de proeffabriek van Bio Base Europe, waar bedrijven en onderzoeksinstituten uit heel Europa nieuwe technologieën en producten testen. In Terneuzen is het Bio Base Europe Training Center gevestigd, dat trainingen en opleidingen voor (toekomstige) werknemers in de biogebaseerde industrie organiseert en faciliteert.

Provincie Zeeland: http://provincie.zeeland.nl/milieu_natuur/biobased/

Biopark Terneuzen: <http://www.bioparkterneuzen.com/>

Bio Base Europe Training Center
(Bron: www.omroepzeeland.nl)

In 2011 is een joint venture opgericht tussen Dow Benelux en Zeeland Seaports ten behoeve van de ontwikkeling van Valuepark Terneuzen, gelegen aan de Westerschelde. Doel van deze samenwerking is het realiseren van een cluster van chemische productie en distributie in het Zeeuwse havengebied. Dow Benelux en de nieuw te vestigen chemische bedrijven moeten gebruik gaan maken van elkaars (rest)producten, waardoor op kosten wordt bespaard, maar ook milieueffecten van afval worden teruggedrongen. De bedrijven kunnen profiteren van de goede infrastructuur via water, spoor en land.

Valuepark Terneuzen: <http://www.vpterneuzen.com/>

Value Park Terneuzen

(Bron: www.zeelandseaports.com)

Bij Terneuzen is vanaf 2009 het glastuinbouwgebied Axelse Vlake ontwikkeld waar tuinders op voldoende grote schaal een nieuw duurzaam glastuinbouwbedrijf zijn gestart. In de nabijheid staan verschillende fabrieken die de tuinders voorzien van restwarmte en CO₂, die vrijkomen bij hun productie. Dit is een samenwerkingsverband tussen o.a. Zeeland Seaports en YARA Sluiskil.

Duurzame glastuinbouw op de Axelse Vlake

(Bron: www.pzc.nl)

Dat de ontwikkeling van de Axelse Vlake serieus aangepakt wordt, blijkt uit de recente aanleg van een 10kV aansluiting, waar bedrijven met een grote of middengrote elektriciteitsafname direct op kunnen worden aangesloten. Deze samenwerking van Zeeland Seaports en DELTA Netwerkbedrijf is gebaseerd op de Stimuleringsregeling Haven- en Zware industrieterreinen.

De nieuwe elektriciteitsvoorziening is gebouwd voor de toekomst. De initiatiefnemers hebben bij de aanleg al rekening gehouden met op termijn een verdubbeling van de capaciteit, voldoende voor de komende tientallen jaren.

(www.zeelandseaports.com)

Economische termijnplanning

Verwacht wordt dat Terneuzen door de verbetering van de infrastructuur via land, water en spoor zijn positie als logistieke draaischijf op termijn kan versterken. De uitbreiding van containervervoer in de nabijgelegen zeehavens zou deze ontwikkeling ondersteunen. Naar verwachting zal er bij een sterke groei van de vraag naar containeroverslag de behoefte ontstaan aan een dedicated container terminal die de hele Kanaalzone kan bedienen. Voor de aanleg van zo'n terminal zou Terneuzen een logische kandidaat zijn.

Op de Westelijke Kanaaloever is een gebied met agrarische functie gereserveerd waarvan verwacht wordt dat het op termijn de bestemming bedrijventerrein zal krijgen. Deze locatie zou een rol kunnen gaan spelen in de ontwikkeling van Terneuzen als logistiek centrum van het containervervoer.

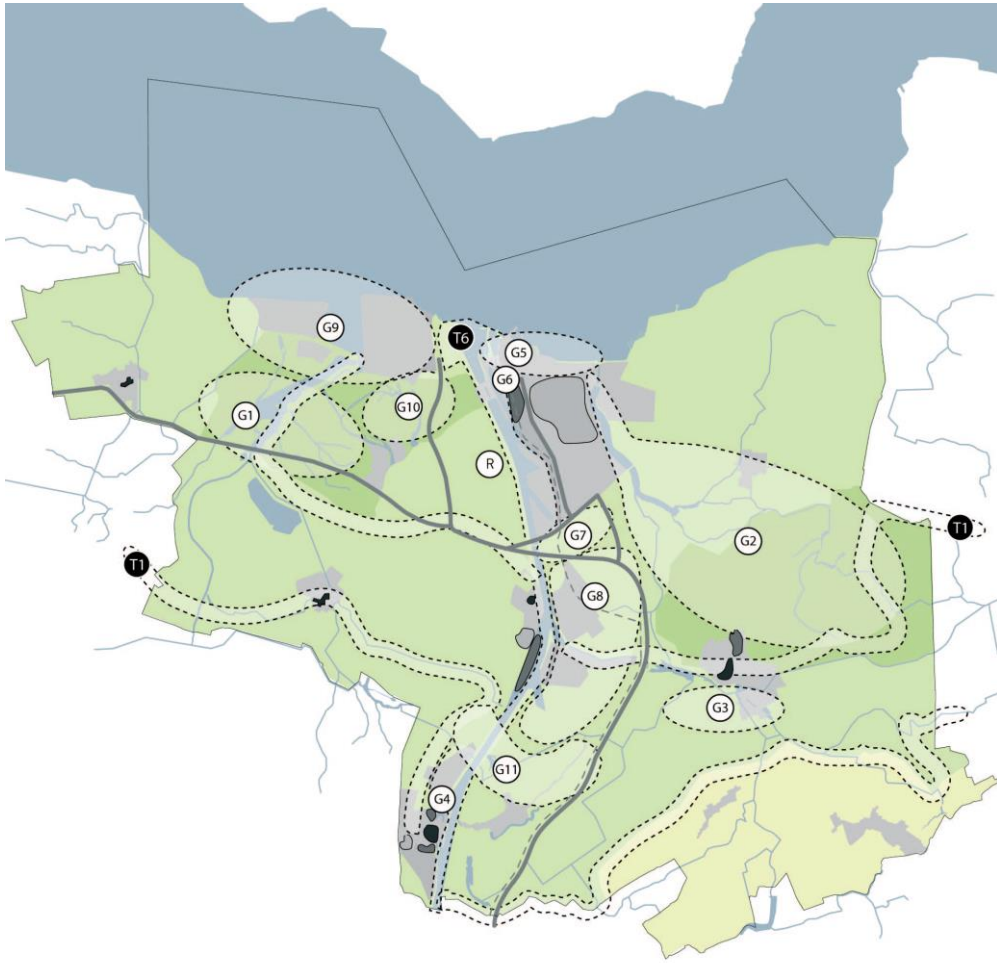
Vooruitlopen op nieuwe mogelijkheden: verbreding van de N62
(Bron: Beeldbank Rijkswaterstaat, <http://beeldbank.rws.nl>)

In het *Hoofdrapport Multimodaal logistiek knooppunt Terneuzen*, in 2011 uitgevoerd in opdracht van Projectgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, worden Zeeland Seaports en de gemeente Terneuzen geadviseerd hierop vooruit te lopen. Zo zou het bestemmingsplan voor o.a. de Westelijke Kanaaloever nu al kunnen worden gewijzigd en kunnen globale schetsen van de invulling van het gebied gemaakt worden. Op deze manier kan adequaat gereageerd worden op potentiële vestigers; hen wordt tijdrovende procedures bespaard, wat de besluitvorming ten goede komt.

(http://www.ecorys.nl/contents/uploads/factsheets/316_1.pdf)

Tussen het complex van Dow en de eventuele ontwikkeling op langere termijn van de Westelijke Kanaaloever is een geleidingszone voorzien die zorgt voor een landschappelijke openheid tussen beide complexen. Tussen het complex Koegorspolder/Axelse Vlake aan de oostzijde van het Kanaal Gent-Terneuzen en het complex Ghellinckpolder aan de westzijde is het enige stuk langs het Kanaal waar niet aan een van de zijden industriële ontwikkeling plaatsvindt. Dit is de plek waar nog de mogelijkheid ligt voor een verbinding ten behoeve van ecologie, landschap en/of recreatie. Dit biedt dit gebied weer andere ontwikkelperspectieven.

(Gemeente Terneuzen, *Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Terneuzen - Jaarschijf 2012*)

Gebiedsgerichte projecten:

- G1 Uitwaaiergebied Braakman e.o.
- G2 Uitwaaiergebied Otheense Kreek (inclusief vaarroute en Schapenbout)
- G3 Recreatiegebied Smitsschorre e.o.
- G4 Suikerloodsen Sas van Gent
- G5 Binnenstad Terneuzen (inclusief kunstzone Westerschelde)
- G6 Axelsedam en omgeving
- G7 Zuidpoort Terneuzen
- G8 Complex Koegorspolder/Axelse Vlakte
- G9 Complex DOW e.o.
- G10 Geledingszone Hoek-Terneuzen
- G11 Geledingszone Westdorpe

Thematische projecten:

- T1 Opwaardering Staats-Spaanse Linies
- Verlevendiging centrumgebieden kernen
- Kwaliteitsverbetering/verdunding woongebieden
- Revitalisering verouderde bedrijventerreinen
- Levend buitengebied
- Vervolmaking hoofdinfrastructuur
- Versteving industrieel-logistiek complex

Overige projecten:

- Maritieme toegang
- Grensoverschrijdende samenwerking
- Klimaat, gezondheid en energie
- Scholing en arbeidsmarkt
- Marketing
- R Reservering Westelijke Kanaaloever

Verdere info:

Structuurvisie Gemeente Terneuzen 2025 (sept. 2010)

http://bestemmingsplannen.terneuzen.nl/NL.IMRO.0715.SVTerneuzen2010-VG99/d_NL.IMRO.0715.SVTerneuzen2010-VG99.pdf